

ALUMINIJ

7

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

JULIJ 2011

Uprava str. 4

Sejem GIFA 2011 v Düsseldorfu str. 5

Slovenia in us str. 6

Po poklicu sem str. 7

Intervju z Igorjem Jezo str. 8–10

Reportaža – Radioamaterstvo str. 14–15

NK Aluminij str. 16

Iz vsebine

4 Uprava

5 Sejem GIFA 2011 v Düsseldorfu

6 Slovenia in us

7 Po poklicu sem

8–10 Intervju

11 Kolumna

12 Fotografije meseca

13 Postanek

14–15 Reportaža

16 NK Aluminij

17 Fotoreportaža

18 Upokojitve

19 Križanka

Naslovnica: Poletje v Portorožu

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srđan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, Barbara Jarh Ciglar, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srđan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Zakaj ne bi govorili o ljubezni

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Po horoskopu bi sonce moralo biti moj vladar. Saj je. Ampak rad imam tudi dež, poletne plohe in nevihte (seveda brez toče in škode). Rad imam grmenje, bliskanje in strele. Poletje brez tega ni pravo poletje.

Ljubezen, ki se začne iskriti tam nekje spomladi, se poleti razplamti. Zagori in obrodi sladke sadeže, od katerih teče sok. Poleti je vse sočno. Nekateri imajo takrat obdobje kislih kumaric (predvsem, če morajo pisati, kot sedaj jaz), drugi pa obdobje sokov, za katere ni nujno, da so prav od sadežev. Različne ljubezni prav poleti doživljajo svoje vrhunce. Nekatere ugasnejo, takoj ko se spet začneta delo ali šola, saj se takrat spet zresnimo. Druge pa trajajo. Nekatere celo vse življenje.

Ljubezen je zelo pomembna, najpomembnejša. Vse drugo je manj pomembno. Brez ljubezni človek ni »pravi« človek. Če ne ljubi in ni ljubljen, je neke vrste sirota.

Ni čudno, če mnogi ugibajo o tem, ali so jo že našli. Težko je tistim, ki je niso in je morda nikoli ne bodo.

»Ljubezen in seks lahko gresta skupaj in neljubezen in seks lahko gresta skupaj in ljubezen in neseks lahko gresta skupaj. Toda osebna ljubezen in osebni

seks sta slaba«, je zapisal Andy Warhol, ameriški umetnik slovaškega porekla, slikar, v svoji filozofiji (*Filozofija Andyja Warhola*, založba Modrijan d. o. o., 2010). Karkoli to že pomeni, ljubezen in seks nista povezana. Prva ni potrebna za drugo. Je pa koristna.

/.../ Po teh treh pikah zaprite oči in pomislite na tisti dogodek v tem poletju, ki je bil najbolj sočen in vlažen. Ko vam je seks najbolj prijal. In zagotovo si ga boste zapomnili za vse čase. Toliko o seksu.

Ljubezen je osnova, je podlaga za srečo, partnerstvo, zakonsko zvezo, prijateljstvo. Zaradi nje se otroci bolje razvijajo, bolje rastejo, lažje napredujejo. Zaradi nje bolje delamo in se bolje počutimo. Pravzaprav je vse boljše zaradi ljubezni. Ljubezen pa je tudi nasprotni pol sovraštvu. Iz velike ljubezni lahko nastane veliko sovraštvo. In tega se je treba bati. Tako kot ljubezen krepi in nas dela prijazne, lepe in dobre, nas sovraštvo razjeda, mori in hromi. Dela nas grde in slabe.

Kakorkoli. V teh poletnih mesecih si zavrtimo ali pa celo zapojmo tisto pesmico Pera Lovšina: »V hiši nasprot' sonca nas ljubezen gor drži.« In si recimo: »K*** gleda vse skupaj, glavno je, da se imamo radi.«

»Ni čudno, če mnogi ugibajo o tem, ali so jo že našli. Težko je tistim, ki je niso in je morda nikoli ne bodo.«

UPRAVA

V prvem polletju solidno, v drugem vse več negotovosti na trgu

DR. ZLATKO ČUŠ

FOTO: SRDAN MOHORIC

Talum je v prvem polletju povečal proizvodnjo primarnega aluminija na nazivno kapaciteto 84.000 ton letno. Na trgu je vladalo veliko povpraševanje po večini naših izdelkov, posebej po rondelicah, drogovih in zlitinah. Pospešeno razvijamo tudi alternativne programe uporabe izparilnikov ter usvajamo nove tipe ulitkov. Pot od razvoja in ustrezne odzivnosti na trgu je seveda dolga in težka, vsekakor pa bo nujno treba posvetiti razvoju novih proizvodov veliko pozornosti in energije. Tako je bilo v prvem polletju opravljenega ogromno dela za vzpostavitev RC SIMIT, v katerem se bodo razvijali novi proizvodi.

Seveda smo lahko zadovoljni s prvim polletjem, ker nam je proizvodnja in prodajo spet uspelo povečati na nazivno vrednost. Ni jih bilo malo, ki so v to močno dvomili. A kjer je volja, tam se najde tudi pot. Seveda smo sedaj

pred velikim izzivom, kako na tej poti obstati in preživeti.

Vse več je negativnih znakov, ki nas poleg našega obupa zaradi notranjepolitičnega kaosa in predvsem zaradi zunanjih signalov ne morejo pustiti ravnodušne.

Da se Amerika spet trese zaradi ogromnega proračunskega minusa, je že javna tajna. V Evropi se Grčiji pridružujeta še Irska in Portugalska, in kar bi lahko vodilo k plazu, še Italija. Kako dolgo

bo s takimi bremenami vzdržala Nemčija, je veliko vprašanje, še posebej po sprejetju odločitve o ukinitvi uporabe jedrske energije. Osebnostno menim, da je ta odločitev katastrofalno slaba in bo imela dolgoročno negativne učinke na celotno evropsko industrijo.

Ta trenutek ta industrija še uspešno jaha na valu napredka Kitajske in Brazilije. A vprašanje je, kako dolgo bo še tako. Pretita nam dve veliki nevarnosti, pe-

šanje gospodarske rasti v teh dveh ekonomijah ter vse več proizvodnih kapacitet, ki poleg pokrivanja notranjih potreb pospešujeta tudi izvoz. Pesimisti sicer že vidijo novo recesijo, vendar se sam pridružujem realnim optimistom, ki menijo, da so časi ogromnih gospodarskih rasti mimo. Svetovna ekonomija se bo morala privaditi na zmerno rast. In tudi mi smo del te ekonomije. ▣

Dr. Zlatko Čuš

Rezultati

MAG. FRANC VIŠENJAK

FOTO: SRDAN MOHORIC

Pa je polovica leta 2011 že za nami. Pogledati je treba, kako je s cilji, ki smo si jih zastavili ob koncu lanskega leta.

Spomniti se moramo na dva najpomembnejša cilja: povečanje proizvodnje in vzpostavitev nove organiziranosti v Talumu. Povečanje proizvodnje elektroliznega aluminija z vklopom peči je omogočilo tudi povečanje blagovne proizvodnje v višini 52.578 ton. Blagovno proizvodnjo smo še povečali s storitvami predelave. Tako na tem področju dosegamo pričakovano boljše rezultate glede na lansko leto in

dobre rezultate glede na plan 2011. Vendar pa temu ne sledijo tudi ekonomski rezultati. Ti namreč niso dobri, saj kot skupina ne dosegamo pozitivnega izida. Ko analiziramo vzroke za negativni rezultat, ne moremo mimo najpomembnejšega: stroška električne energije. Ta v letošnjem letu ni v normalnem razmerju do porabe, ki jo imamo v energetskega sistema Slovenije. Vsi tehnični parametri za proizvodnjo so v okvirih, ki jih ta tehnologija omogoča. Za obstoj

podjetja bo treba z lastniki in državo doseči makroekonomski optimum vseh, ki sodelujemo v procesu dobave in porabe električne energije.

Ekonomskih rezultatov ne moremo na tako kratek rok povezovali s spremembo organizacije. Vidi se pa, da se v vseh novih podjetjih poslovodne strukture zanimajo za rezultate in razmišljajo, kako bi dobili delo, ki bo omogočalo obstoj njihovih podjetij. Številke in primerjave, ki jih pripravljajo v strokovnih služ-

bah, še vedno varajo, saj se gradi sistem medsebojnega obračuna, ki naj bi dal logične rezultate. Šele ti bodo omogočali realno ugotavljanje uspešnosti posameznih Talumovih odvisnih družb.

Tako nas polletni rezultati ne razveseljujejo, dajejo pa osnovo, da dosežemo normalno ceno energije ter da s sožitjem enakosti in različnosti ustvarjamo možnosti za ekonomsko preživetje vseh novonastalih družb. ▣

Mag. Franc Višenjak

Udeležba na sejmu GIFA 2011 v Düsseldorfu

GREGOR ZEČEVIĆ
FOTO: ARHIV

Talumov razstavljeni prostor

GIFA 2011 je bil osrednji dogodek med sejmi livarstva in livarske opreme v Evropi. O tem pri-

čata tudi dejstvu, da je na njem razstavljalo več kot 1950 razstavljavcev in da ga je obiskalo več

kot 79.000 obiskovalcev iz 83 držav sveta. Udeležili so se ga vsi pomembnejši igralci na trgu livarstva v Evropi, tudi Talum.

Odločili smo se, da letos na tem sejmu nastopimo skupaj tri slovenska podjetja in tako združeno zastopamo poleg interesov podjetij tudi Slovenijo. V ta namen smo pridobili nekaj nepovratnih sredstev od JAPTI-ja. Razstavljeni prostor smo si delili s podjetji Bosio, d. o. o., Gostol TST, d. o. o., in Salus, d. o. o., s katerimi smo takoj našli skupne interese pri sodelovanju na prodajni in nabavni strani poslovanja Taluma.

Za Talum je bila udeležba na sej-

mu izjemno dobrodošla in koristna. Čas smo izkoristili tudi za sestanke z obstoječimi poslovnimi partnerji z željo po okrepitevi poslovnih odnosov in za srečanja z bodočimi poslovnimi partnerji, ki jih zaradi povečanja proizvodnje v prihodnje krvavo potrebujemo.

Udeležba na sejmu je v celoti zadovoljila naša pričakovanja. Pridobili smo veliko poslovnih stikov, zato menim, da smo dodobra izkoristili potencial, ki ga sejem ponuja. Upravičeno pričakujem, da se bo ta naložba povrnila v zelo kratkem času. □

Polletna analiza stanja na področju varstva pri delu

(Povzeto iz polletnega poročila varstva pri delu)

Stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v prvi polovici leta 2011 ocenjujemo kot dobro, saj nam je uspelo zadržati število nezgod pri delu na nivoju lanskega polletnega obdobja, medtem ko na ostalih področjih poskušamo slediti zastavljenim ciljem varnosti in zdravja pri delu v letu 2011.

IZTOK TRAFELA

Poškodbe pri delu

Iz priloženih grafov je razvidno, da se je v prvi polovici letošnjega leta v skupini Talum pripetilo 10 nezgod pri delu in dve nezgodi na poti na delo. Posledica nižjega števila nezgod pri delu je tudi manj izgubljenih delovnih dni, saj je bilo zaradi poškodb pri delu izgubljenih 278 delovnih dni. Posledica nezgod so v veliki meri lažje poškodbe rok (predvsem prstov) in nog, kjer prednjačijo zvini skočnega sklepa.

Delovna oprema

Z rednimi pregledi opreme in orodij je bila dosežena stodontna skladnost lestev, skladnost delovne opreme, ročnega električnega orodja in privezovalnih elementov pa je tik pod zastavljenimi stotimi odstotki, predvsem zaradi prilagajanja sistema na novo organizacijo in s tem povezanimi spremembami pri označevanju opreme. Našteto opremo pregleda naš kader, z zunanjimi institucijami pa sode-

lujemo le pri pregledu dvigal in tlačne opreme.

Preiskave delovnega okolja

V prvi polovici leta 2011 ni bilo opravljenih meritev v delovnem okolju, v poletnem obdobju letošnjega leta pa načrtujemo redne triletne meritve mikroklimne, osvetljenosti in hrupa ter meritve prahu in plinov.

Požarna varnost

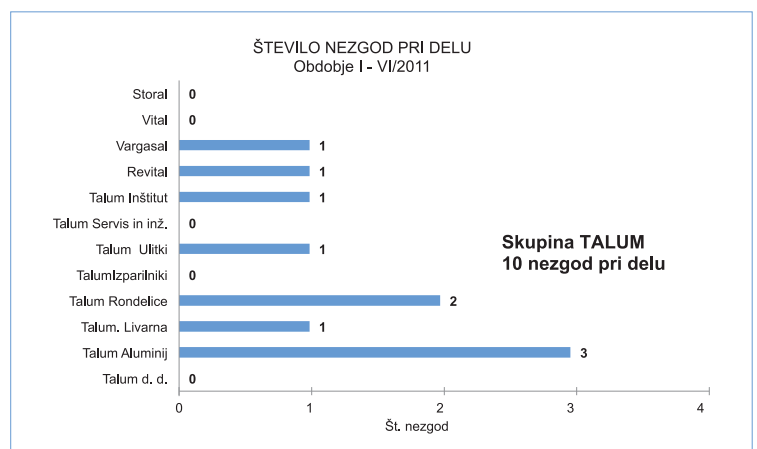
Na področju požarne varnosti se je v prvi polovici leta 2011 v skupini Talum pripetilo 5 začetnih požarov, izdanih pa je bilo 15 dovoljenj za opravljanje vročih del v trajanju 75 delovnih ur.

Incidentni in izredni dogodki

Nadaljuje se spremljanje oziroma zapisovanje incidentov in izrednih dogodkov s ciljem prepoznavanja ter zmanjševanja potencialnih, pa tudi dejanskih nevarnosti za nastanek poškodb pri delu, vplivov na okolje in požarno varnost. V prvi polovici leta 2011 je bilo zapisanih 51 izrednih dogodkov in 63 incidentov.

OHSAS 18001

V skladu z zahtevami standarda varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001: 2007 bo v mesecu septembru izveden vodstveni pregled, nato pa še zunanja presoja sistema varnosti in zdravja pri delu. □

DRUŽBA

Slovenia in us

V ponedeljek, 4. julija, je bila v Viteški dvorani ljubljanskih Križank v okviru Festivala Ljubljana odprta fotografska razstava **Alenke Slavinec**. Razstava z naslovom **Slovenia in us / Lipizzaner horses** (Slovenija v nas / Lipicanci) je bila posvečena 20. obletnici osamosvojitve Slovenije.

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

Alenka si je za motiviko izbrala konje, lipicance, in vsakemu od dvajsetih let posvetila po eno fotografijo teh čudovitih živali. Dvajset fotografij torej. Razstava je bila prvič predstavljena v Washingtonu in nato v New Yorku. Z ogledom fotografij dobi gledalec tudi informacije o tem, kdaj se je Slovenija osamosvojila, postala članica ZN, kdaj je vstopila v EU ... Iz naslova pa veje ljubezen: Slovenija v nas, Slovenija v Ameriki, ljubezen v nas, ljubezen v Ameriki. Poleg fotografij so na ogled postavili tudi belega lipicanca.

Sama je o tej izkušnji zapisala: »Preživeti dneve, ure, celo trenutke z lipicanskimi žrebci sta privilegij in čast, ki ju bom negovala

vse svoje življenje. Napolnili so me z radostjo in samozavestjo. In ko sem ustvarjala te fotografije, sem čutila pripadnost, ponos in patriotizem do moje dežele.«

In še:

»V tej razstavi sem združila simboliko slovenstva, domoljubnosti in poudarila pomen zavedanja svobode gibanja, suverenosti države in lepote kulturne dediščine Slovenije.

Pri projektu so sodelovali tudi Srečko Molk z okvirjem iz lipe, Sanja Veličkovič z modnimi kreacijami, ki sem jih nosila na otvoritvah razstav v Washingtonu, New Yorku in Ljubljani, ter Žan Tetičkovič, ki je naredil 25 min simfonijo za to razstavo.

Razstava je zelo pozitivno spreje-

Alenka Slavinec pred svojo fotografijo

ta med domačim kot tujim občinstvom.

Zahvaljujem se vsem, ki so me podpirali na kakršen koli način.«

Postavitev razstave in izdajo kataloga so podprli mnogi sponzorji, med njimi tudi Talum, d. d. □

Obiski

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

V prvi polovici letošnjega leta smo odprli vrata mnogim obiskovalcem, predvsem dijakom in študentom. Bilo jih je približno 660, kar kaže na to, da ogled Taluma v resnici zbuja zanimanje. Vsi obiskovalci so pri nas pristrčno sprejeti, z ogledom proizvodnje pa so običajno tudi zelo zadovoljni. V Sloveniji ni prav veliko priložnosti za ogled takšne tovarne, kot je naša, saj jih je ostalo le malo. Posebej pa je malo tako urejenih, kot je Talum. Navdušenje nad urejenostjo je neverjetno. Predvsem tisti, ki s svojimi dijaki ali študenti prihajajo v Talum že vrsto let, opazijo veliko razliko med njegovo

prejšnjo in zdajšnjo podobo. In to jih resnično navdušuje.

Največ obiskov je v mesecu maju, ko šole počasi zapirajo svoja vrata in zadnje dni pouka izkoristijo za ekskurzije. Predvsem dijaki so v tem času že malo naveličani, zato se včasih zgodi, da njihovo zanimanje ni prav veliko. Drugače je s študenti, ki jim obisk predstavlja vrsto izobraževanja.

Zdi se mi pomembno, da Talum predstavimo vsem obiskovalcem v kar najboljši luči. Tudi na tak način se širi dober glas o nas, ki ga včasih še kako potrebujemo. Letos so nas obiskali: predstavniki občine Crikvenica in občine

Kidričevo, dijaki Srednje elektro šole iz Šentjurja, Šolskega centra Ptuj, Srednje strojne in kemijske šole iz Ljubljane, Gimnazije iz Trbovelj, študenti Fakultete za elektrotehniko iz Ljubljane, študenti arhitekture iz Maribora in metalurške fakultete iz Ljubljane, študenti Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo iz Ljubljane, informatiki, Društvo vzdrže-

valcev Slovenije, starši in učitelji Osnovne šole Ljudski vrt z gosti s Švedske, osnovnošolci iz Žetal, nekdanji maturanti Srednje elektro šole iz Maribora, uslužbenci NLB iz Ptuja in zaposleni v C&G iz Ljubljane.

Še zanimivost: dijaki iz Trbovelj se vsako leto stehtajo na tehtnici, ki stoji pred obratom Ronde-lice. □

Predstavniki občine Crikvenica s Hrvaške na obisku v Talumu

Ekonomski tehnik

FELIKS KODRIČ

FOTO: SRDAN MOHORIC

Feliks Kodrič

Tako se je začelo

Rodil sem se kar doma. V družini nas je bilo pet otrok. Poleg mene še štiri sestre. Ko sem bil star šest let, nam je umrl oče. Mati je tako ostala sama z otroki in ni nam bilo lahko. Živelimo na mamini domačiji v Koritnem pri Majšperku. Po končani osnovni šoli sem se vpisal v Trgovsko šolo na Ptuj in jo uspešno zaključil. Nato sem se zaposlil v Mercatorjevi trgovini na Bregu pri Majšperku. Ker pa je že takratni čas zahteval spremembe, sem odšel delat v Mercatorjevo skladišče na Ptuj, od tam pa na služenje vojaškega roka. Po vrnitvi iz vojske sem si ponovno zaželel spremembe. Predvsem boljši dohodek. Zaposlil sem se v Komunalnem podjetju Ptuj, kjer pa nisem bil povsem zadovoljen, zato sem iskal nove možnosti in prišel v takratno Tovarno glinice in aluminija kot sezonski delavec transportne skupine v enoti Promet. Pravili smo ji "horuk skupina". V skupini sem delal do novembra leta 1985. Nato sem bil nekaj časa brezposeln. Spomladi leta 1986 so v Tovarni glinice in aluminija spet iskali delavce. Ker sta mi bila delo in kolektiv všeč, sem se ponovno prijavil na razpis in dobil službo. Všeč mi je bilo tudi to, da je bila plača enkrat višja kot v prejšnjem podjetju. Novembra istega leta so v tovarni objavili razpis za delo v Nabavnem skladišču. Ker sem imel ustrezno izobrazbo, sem se prijavil in službo tudi dobil. Tako sem postal skladiščnik v delovni enoti Vzdrževanje. To je delo, za katerega marsikdo misli, da je lahko in je verjetno tudi zaradi tega manj cenjeno. Mislim seveda na plačo. Sam in pa tudi sodelavci to čutimo, ko dobimo plačilni listek. Menda tako mora biti. Vsak zaposleni v skladišču se mora zavedati, kakšno odgovornost ima do naročenega materiala. Material moraš od dobavitelja sprejeti, prešteti in pregledati, če je vse tako, kot je bilo naročeno. To potrdiš s podpisom na dobavnici. Nato ga preneseš po določenem postopku preko prenosnega računalnika v računalniški sistem BAAN, da ga lahko drugi v podjetju dvignejo in uporabijo za nemoteno delo v proizvodnji. Dokler je material v skladišču, je zanj odgovoren skladiščnik. To pa ni lahko, saj je artiklov ogromno. Skladiščnik opravlja fizično in psihično delo. Njegova naloga je tudi inventura,

tako da mora pri delu kar krepko uporabljati močgane. Včasih je kar napeto.

Moje sedanje delo

Leta 1987 je prišlo v tovarni do reorganizacije. Skladišče smo prenovili. Organizacijsko so nas premestili v Nabavno službo. Leta 2003 se je nekdanji vodja upokojil, novi pa me je kar šokiral, ko je vprašal, če bi hotel biti njegov namestnik. Ker se dobro poznavam, sem delo sprejel. Moral pa sem, kljub ne več rosnim letom, nadaljevati šolanje. Doma so mi žena in sinova govorili: »Stari bik gre v šolo, le kaj bo iz tega.« Ampak po dveh letih izrednega šolanja mi je kljub službi in družini uspelo »spraviti zadevo pod streho« in postal sem ekonomski tehnik. V službi sem napredoval do delovnega mesta »skladiščnik ena«, na kar sem ponosen, saj v mladih letih zaradi družinskih in finančnih razmer nisem imel možnosti priti do zelene izobrazbe, zato sem hvaležen svojemu sedanjemu nadrejenemu, sodelavcem in seveda svoji družini za podporo in pomoč. Kot »skladiščnik ena« sem dobil dodatne zadolžitve: sem namestnik vodje Nabavnega skladišča in opravljam vsa dela, ki se morajo opravljati v skladišču. Ko ni vodje, poskrbim, da delo poteka nemoteno, kar je včasih zelo naporno. Moje delo je vezano tudi na delo z invalidi, ki delajo v skladišču in se včasih premalo zavedajo odgovornosti, ki jo pri tem imajo. Ampak do sedaj smo še vedno vse uredili. V času odsotnosti skladiščnikov mi ni težko opravljati njihovih del. V začetku leta, ko smo organizacijsko prešli v Talum Servis in inženiring, sem dobil dodatno nalogo v zvezi s kontrolo materiala. Trudim se po najboljših močeh, da bi delo opravil kakovostno in da ne bi prihajalo do zapletov. Mislim pa, da ni človeka, ki bi vse naredil stoodstotno.

Prosti čas

Če imaš hišo, malo vinograda, malo plačo, sinova, ki se šolata, si težko privoščiš kakšen hobi. Včasih kolesarim in se sprehajam po naravi. Če pa ostane kaj »v žepu«, grem z družino enkrat na leto za nekaj dni na morje. Vsem zaposlenim želim, da bi jim tovarna še naprej rezala kruh in jim dajala dohodek, za katerega pa mislim, da bi se moral izboljšati. □

S ponosom povem, »da sem iz Taluma«

LILIJANA DITRIH
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Igor Jeza

V Talum je prišel leta 1989 kot električar vzdrževalec iz takratnega podjetja HIKO Olge Meglič Ptuj. Zaposlitev v Tovarni glinice in aluminija je dobil predvsem zaradi izkušenj na področjih hidravlike in elektrike. Delo je dobil v vzdrževanju kot vzdrževalec električnih naprav v livarnah in predelavi. Ta dela je opravljal vse do sedanje reorganizacije Taluma. Zadnjih nekaj let je popravljaval predvsem električne naprave v obratu Rondelice. Z dodatnim izobraževanjem je pridobil izobrazbo inženir elektroenergetike. Tako je postal specialist za štanice Bruderer, peči Bossio in Ebner, linijo za litje ozkega traku, robote Kuka ...

Kdaj si začel delovati v sindikatu in na katerih področjih? Kakšne so tvoje izkušnje s sindikalnim delom?

Član sindikata sem že od prvega dne zaposlitve na takratni »Olgi«. Nato sem s sindikalnim delom nadaljeval v Tovarni glinice in aluminija. Član Sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije (SKEI) sem od leta 1989, njegov sindikalni zaupnik pa od leta 2002. Zastopal sem sindikalne interese delavcev tekočega vzdrževanja livarn in predelave. Leta 2009 sem postal namestnik sindikalnega predsednika delovne enote Vzdrževanje, marca leta 2011 pa sem bil izvoljen za predsednika konference SKEI Rondelice d. o. o. Na pobudo večine članov sindikata Rondelice sem se odločil, da kandidiram za predsednika konference sindikatov Kidričevo. Z volitvami smo dobili tudi novo ekipo sindikalnih predstavnikov. Koliko je »starih« in koliko »novih«?

Ker se je nekdanji predsednik Sindikata kovinske in elektro industrije Talum gospod Milan Fajt lani upokojil, je sindikat vodil njegov namestnik gospod Zdravko Erlih, ki je izpeljal volitve za obdobje 2011–2016. Z reorganizacijo Taluma smo do-

bili tudi novo sestavo Izvršnega odbora konference sindikatov SKEI Talum. Od starih članov so ostali le štirje, novih članov pa je 12 oziroma 13, saj je med njimi tudi predstavnik podjetja SILKEM.

Kaj je bil razlog, da si se odločil kandidirati za predsednika konference sindikatov Taluma?

Kot sindikalist moraš imeti predvsem občutek za soljudi, saj nas je večina članov sindikata iz razreda delavcev z nižjimi dohodki. Sindikat z delovanjem in sredstvi pomaga svojim članom na različne načine, da preživijo iz meseca v mesec. Nekatere družine živijo z minimalnimi plačami, treba je plačati položnice, šolati otroke ...

Ker »vsaka nova metla pometa po svoje«, me zanima, v čem se bo tvoje delo razlikovalo od dela tvojega predhodnika.

Prihajam od »spodaj« in menim, da vidim probleme z nekoliko drugačne plati, saj dobro vem, kako je avgusta menjavati žarnice na stropu v livarnah, stati za livnim strojem, »štemati« žlindro iz peči, menjavati pregorele kable, ali pa januarja posluževati elektrolizne peči. S svojim delom bi rad reševal probleme, ki nas-

tajajo med zaposlenimi in vodji posameznih podjetij. Mislim, da prihaja do največ problemov prav v odnosu delavec – nadrejeni. Nadziral pa bom tudi spoštovanje delavske zakonodaje.

S svojim vestnim delom se bom zavzemal za uveljavljanje interesov vseh zaposlenih v koncernu Talum in njenih hčerinskih družbah. Izvajal bom sindikalno politiko, ki bi naj prispevala k pravičnejši porazdelitvi dobička med vse zaposlene, saj menim, da je pri proizvodnji aluminija enako pomembna vsaka roka, ne glede na to, ali drži za metlo, lopato, kladivo, volan, ali pa tipka na računalnik. Zavzemal se bom za sinergijo med zaposlenimi in predstavniki vodstva družbe Talum, saj menim, da lahko s konstruktivnim pogovorom marsikaj dosežemo.

Nekdanji predsednik konference sindikatov Taluma je bil v precejšnji meri vpet v dogajanje na republiški ravni. Kako je s teboj?

Vse dolžnosti in obveznosti se prenesejo na novega predsednika, saj se organizacijsko na republiškem nivoju v SKEI Slovenije ni veliko spremenilo. To pomeni, da ima Talum še vedno največje število članov SKEI v tujski regiji, zato je predsednik konference SKEI Talum avtomat-

sko tudi predsednik regijskega odbora. Kot član Izvršnega odbora SKEI Slovenije sem prav tako vpet v delo na državnem nivoju. Sem sodijo različna srečanja in seminarji, ki se odvijajo doma in v tujini.

Kakšno je vzdušje med članstvom in kakšna so pričakovanja do nove »sindikalne ekipe« med zaposlenimi? S katero nalogo se boste najprej »spoprijeli«?

Opažam, da se »pri nas« trend članstva povečuje kljub odhodu ljudi v pokoj. Menim, da je to posledica stanja gospodarstva, saj se ljudje zavedajo pomena sindikata v teh hudih časih. Zavedati pa se moramo tudi gospodarskega stanja v regiji in državi, ki ni rožnato. Poudariti moram tudi vlogo uprave Taluma, ki sindikatu pomaga na različne načine, saj bi samo od gole članarine težko dosegli vse zastavljene cilje.

Kateri so glavni izzivi sindikata v Talumu? Katerim področjem boste namenili največ pozornosti?

Največ energije bomo vložili v rešitev problema Pokojninske družbe A. Izboljšati si želimo medčloveške odnose, ki se vzpostavljajo med delovnim procesom. »Še tako majhen problem,

»Kot sindikalist moraš imeti predvsem občutek za soljudi, saj nas je večina članov sindikata iz razreda delavcev z nižjimi dohodki.«

Člani Izvršnega odbora sindikata (SKEI) Talum:

Rajko Kolarič,
Franc Prelog,
Stanislav Horvat,
Igor Jeza,
Sebastjan Letonja,
Bogdan Kelenc,
Darja Mernik,
Danilo Majcen,
Marjetka Ledinek,
Franc Roškar,
Franc Šeruga,
Anton Planinšek,
Branko Primožič in
Ignac Gojkošek.

Predstavnice
in predstavniki
delajo z zanosom
in pozitivno
energijo.

»Prihajam od »spodaj« in menim, da vidim probleme z nekoliko drugačne plati, saj dobro vem, kako je avgusta menjavati žarnice na stropu v livarnah, stati za livnim strojem, »štemati« žlindro iz peči, menjavati pregorele kable, ali pa januarja posluževati elektrolizne peči.«

ki se ne reši takoj, lahko pripelje do katastrofe.« se glasi pravilo letalstva.

Kje vidiš izzive oziroma priložnosti v delovanju skupine Talum?

Menim, da bi Talum moral izdelovati, ali pa razvijati izdelke visoke tehnologije, kot so solarne celice, električni avtomobili, deli za letalstvo, gradbeništvo ...

Kako sprejemajo Talum v širšem prostoru Slovenije?

Ko pridem na kašen kongres, s ponosom povem, »da sem iz Taluma«, saj ima Talum v slovenskem prostoru velik ugled. Šele ko spoznaš probleme drugih, znaš ceniti sebe.

Si se že srečal s predsednikom uprave in se dogovoril za načela sodelovanja? Kako si predstavljáš komunikacijo z upravo?

Da, srečal sem se že z obema predsednikoma uprave. Z gos-

podom mag. Danilom Toplekom sem imel krajši spoznavni pogovor takoj po volitvah, z gospodom Markom Drobničem pa krajši klepet po prevzemu njegove funkcije. Obema želim veliko uspehov v karieri in zdravja ter sreče v privatnem življenju. Komuniciranje z upravo mora temeljiti na korektnem in poštenem dialogu. Sam nisem zamerljiv človek.

Ali bi morda povedal kaj o svoji družini?

Lahko. Rodil sem se na Ptujju in mladost preživel v Majšperku. Mama Jožica je delala v TVI Majšperk, oče Franc pa v Tovarni glinice in aluminija. V družini smo bili trije otroci: sestra Mojca, brat Miran, (tudi zaposlen v Talumu) in jaz. Živim v Hočah, kjer sva si z ženo Zlatko opremila mansardno stanovanje pri njenih starših. Imava hčer Urško, ki obiskuje prvi letnik ekonomske gimnazije v Mariboru. Hoče so srednje velika občina, ki se

razprostira po obronkih Pohorja. Naša ulica se imenuje Zelena. Ima pravo ime, saj se z balkona vidi Poštarski dom na Pohorju, ki je obdan s smrekovim gozdom.

Kaj počneš v prostem času?

Ko sem opazoval brata Mirana pri učenju pilotiranja jadralnih letal, sem se takoj zaljubil v letalstvo. Odločil sem se, da si zgradim ultralahko letalo, vendar sem se po »treznem« pogovoru s prijateljem Robijem Tibautom, ki je bil takrat že izkušen motorni zmajar, odločil za motorni zmaj. Po njegovih načrtih sem si izdelal trike, kupil motor Rotaks 503, krilo Apollo 18 in se vpisal v Aeroklub Prlek v tečaj pilotiranja UL letalnih naprav. Sledilo je uživanje v zraku. Rad tudi smučam, igram bobne, urejam parcelo ...

Si že bil na dopustu?

Na dopustu smo že bili, in sicer v Nerezinah, v Talumovih apartmajih, ki jih je potrebno posebej pohvaliti. ▣

»Največ energije bomo vložili v rešitev problema Pokojninske družbe A. Izboljšati si želimo človeške odnose, ki se vzpostavljajo med delovnim procesom.«

Poletni solsticij ali praznik sonca

(21.–23. junij)

Poletja se vsi razveselimo, saj so dnevi topli in noči kratke. To je čas dopustov, sonca, morja in brezskrbnosti. V naši »fabriki« poletje simbolično proslavimo z jabolkom, ki ga obesimo na drevo. To je naš majhen ritual, s katerim zaznamujemo minevanje in spremembe, ki se jim poskušamo fleksibilno prilagajati. Človek v naravi in v letnih časih lahko dobi veliko odgovorov, zato je pomembno, da ne izgubimo stika s prvobitnim in naravnim. Tega so se zavedala tudi stara ljudstva, ki so poletju dajala poseben pomen. Za vas sem tokrat pokukala v skrivnosti čaščenja poletja.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

21. junij je prvi poletni dan, poletni solsticij (sol-sonce, sistere-obstoji) ali kresna noč. To je čas, ko je sončna moč v zenitu in sonce doseže največji odklon od ekvatorja. Dan je takrat najdaljši in noč najkrajša. Od tega dneva dalje prične sonce počasi umirati. Stara ljudstva so verjela, da sonce ohranja življenje, zato so se mu zahvaljevala z daritvenimi obredi. V čast soncu so kurili kresove, saj so verjeli, da lahko toplota in svetloba ognja pomagata soncu v njegovem boju z mrazom in temo. Ta običaj se je ohranil vse do danes. Kresno noč najbolj zavzeto praznujejo na Švedskem, saj je ta praznik za Švede bolj pomemben kot božič. Nekoč so verjeli, da imajo rastline nabrane v času kresne noči (21.-23. junij) magično moč. Danes ljudje ne verujemo več v magično moč sonca, a mnogi vrtarji menijo, da se prav v tem času na vrtovih dogajajo največje spremembe. Rastline v tem času vlagajo vso svojo energijo v rast, ki je zelo očitna. Na kresno noč pa sonce oplodi zemljo in rastline se usmerijo v razmnoževanje, kar pomeni, da tvorijo prekrasne cvetove, iz katerih se kasneje razvijejo plodovi. V zvezi s kresno nočjo kroži tudi veliko ljudskih vraž. Ena izmed njih je vraža o škratih, vilah in drugih čarobnih bitjih. Zanimiva je tudi vraža o praprotnih semenih. Če imaš na kresno noč semena v čevlju, boš slišal, kaj govorijo živali, in dekle, ki nosi praprotno

seme v nedrjih, bo na to noč dobilo svojega ljubega.

Obdobje solsticija je tudi najbolj ugodno obdobje za nabiranje zelišč, ki imajo v svojih listih in cvetovih veliko eteričnih olj. Zelišča moramo nabirati, preden jih obsije jutranjo sonce, saj ob stiku s toploto rastlina izgublja dragocena eterična olja. Nekoč so verjeli, da imajo določena zelišča prav posebno moč. Med te rastline sodijo: praprot, šentjanževka, ivanjščica, bela stelja, orlica, bezeg, kamilica, materina dušica, vinska rutica, omela, kopriva, repinec, divji pelin ... Te rastline so obešali na vrata in okna, da so jih zaščitila.

Kresna noč je bila za naše prednike največji poganski praznik. Ljudje so na ta praznik skakali čez ogenj in skozenj gnali svojo živino. Verjeli so, da se bodo na ta način otresli bolezni in zlih duhov. Ko je ogenj pogorel, so pepel iz pogorišča odnesli v svoje domove in z njim potresli vse vogale hiš in polja. Nekaj pepela pa so si položili na srce, saj so si tako zagotovili zdravje in srečo.

Ritualni niso samo vraže, so dih preteklosti in nas opozarjajo, da ne smemo nikoli pozabiti na silno moč narave. Prepustite se čarovniji sonca in na kresno noč obudite stare običaje. ▣

PROSTI ČAS

Ribnik

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Tako rekoč sredi lansko-letnošnje zime smo v reportaži govorili o Marjanu Anderliču in njegovem ribniku (Aluminij, št. 12, 2010), za katerega je prejel priznanje revije Rože in vrt. Takrat smo ga hoteli tudi obiskati, pa sta nam zima in velika količina zapadlega snega to preprečila. In tudi ne bi mogli kaj dosti videti. Pozimi so take zadeve videti dokaj puste.

Sredi poletja pa je slika popolnoma drugačna. Marjana smo obiskali prejšnji mesec in se na lastne oči prepričali, da je ribnik, ki ga je zgradil na dvorišču, v resnici lep. In tudi vse drugo okoli hiše je urejeno z veliko mero okusa in smisla za lepo. Pričujoča fotografija to vsekakor potrjuje. ▣

Fotografije meseca

Igra narave. Foto: Brigita Ačimovič.

Jezero Jasna. Foto: Danica Hrnčič.

Pot v Trst. Foto: Lidija Kosi.

Ledeni labod pred staro trto. Foto: Andrej Brumen.

Ledena doba v Arboretumu Volčji potok. Foto: Zdravko Štumberger.

V Parizu je obrt umetnost, umetnost pa filozofija

(Aurora Leigh, VI, Browning, Barrett Elizabeth, 1806–1861)

ALEKSANDRA JELUŠIČ

njen vonj. Obide me slabost. To je ta vonj, ki mi že ves teden ne pusti spati ... To je ta vonj po sladkih breskvah mediteranskih plantaž, pomešan z vonjem jasmína ujetega v vzglavnike prebujajočih juter Orienta, prepletjen z rekami potu, ki se stekajo prek prsi in hrbtov od dela zgaranih ljudi. Zazre se v okno, kot da bi za tem oknom počivali vsi njeni ideali. Tam ni ničesar. Samo obok sive stene, ki prehitro beži mimo naju. Toliko vprašanj bi ji rada zastavila. V mislih jo primem za roko, da ji povem, da ni narobe, če so njene roke temne, da mi je žal za ostudni smrad, ki ga pravkar opisujem. Da je to vonj po življenju, ki je bil ustvarjen z namenom, da se prav danes pomeša z mojim. Jaz bom njena beseda. Ona bo temnopolto dekle. Lepo na drugačen način. Moram izstopiti. To je zadnja postaja za rdeče. Sena. Nihče nikoli v resnici ne bo znal opisati barve te lenobne reke. Postanem ... Koliko skrivnosti skriva ta prekleta reka ... Od zanosa se mi zavrti v glavi. Koliko dolge skrivnosti je potonilo v nedrjih njenih juter, koliko skrivnih ljubimcev je pretočilo svoje solze vanjo, koliko človeških usod se je razbilo na njeni gladini ... šepetanje preteklosti skozi leno poplesavanje vodnih volančkov vse tja do njegovega veličanstva Louvra. Kako me vedno znova razžalosti pogled nanj. To je moje malo pribežališče, moj azil domišljije, to so moje zgodbe, ki jih napletam. Brez njih me ni. Kako ljubim barve tega muzeja, kako me zna vedno znova prevzeti ... Poskušam ne videti piramide, ki me rani, žalosti, zabada v srce do bolečine. Jezna sem na tega pre-

kletega Kitajca Peija, jezna na njegove futuristične ideje, visokoleteče zvezde, na njegove egipčanske simbole. Sredi markantnega dvorišča nebo prebode steklena piramida. Sveti gral strmoglavljen na glavo turistov, odsev nekega tujega sveta, ki ga nikoli ne bomo razumeli do dna. Lovilec svetlobe. Na njem se lomijo moji pogledi in krvavijo vse tja dol do Sene. Cour Carree. Ljubim te do zadnjega atoma. Vsa moja žareča strast leži pod tvojimi nogami. Kupim vstopnico za 26 frankov in jo pogrizem od nestrpnosti, saj kača turistov ne more tako naglo požreti vsega vzhičenja, ujetega med dlani mojih rok. Entresol Level, Access to Collections ... Dobrodošla v history of the Louvre ... Zdaj je prepozno. Vame se je naselil veter. V sebi čutim toliko zanosa kot med ljubljnjem, ko se moje zenice razširijo in krik para prostor med mano in ognjem. To je ta nebrzdani občutek, ki ga ni moč več zajeziti. Ko prestopiš mejo, moraš naprej. Ne gre drugače. In zdaj sem tukaj, sredi tega svojega razbeljenega občutka. Ground Floor, 1st Floor, 2nd floor ... «Aleksandra, imaš čas, ves dan je tvoj.» si dopovedujem. Sem kraljica svojega dneva, držim ga v rokah, tako trdno, da se mi pobelijo členki. Ne želim ga izpustiti, niti za hip. Odsanjam ga. Zvečer me bodo spet preganjale vse te osupljive podobe, markantne barve ... The Raft of the Meduse. Moram sestiti. Noge me ne držijo. Sedem. Zdaj se telo umiri. Osredotočenje je enako umetnosti, skoncentriranost pogleda v osupljive malenkosti na platnih, v premike čopičev, v eleganco gibov. Preteklost se zlije vame, ne

morem ji ubežati. Obrazi, gibi. Napletam zgodbe ... Njen obraz. Kaj skriva, kaj je želela povedati, kakšen je odsev v iskrah njenega nasmeha ... Ljudje so samo zrcalna slika sveta, so kot reke ... Zdi se, da je na površju vse mirno in spokojno. Pod površjem so skrite zgodbe, rdeče skrivnosti enakoredne maslenim rogljičkom. Topijo se v ustih. Ni se jim moč upreti. Ko pojem enega, že razmišljam o drugem. In tako ga pojem tudi tretji in četrti dan. In nikakor se ga ne naveličam. Tako je z vsemi skritimi strastmi. The Turkish Bath, J.-A. D. Ingres ... Golota. Kako so lepe, mehko zaobljene, preobilne za sodobnost, čudovite ... Samozavestni in zadovoljni pogledi ujeti v pore tujih teles. Bela svežina. Nežnost, gracioznost, izvorni greh, sladka podoba prepovedanih sadov. Kaj se zgodi potem, ko se čopič umetnika ustavi? Kaj se zgodi, ko neham napletati svoje zgodbe, ko se skozi moje oči prezrcali želja po hrani, ker moj želodec beleži druge slike na stenah in ga ne utrudno preganjajo velike skledne sadja in kosji francoskega sira razdrobljenega prek hrastovih miz? Moram ugrizniti v nekaj. Moram jo videti za konec. Njo. Liso. Mona. Gospa osamljenost. Koliko osamljenosti je na tej sliki ... Komaj opazen nasmeh obešen na veke. Vse trepeti, valovi na Seni ... Meglice, oblaki, razjedene skale v ozadju, zadimljenost pokrajine in ona ... Gospodična skrivnost. Moja obsesija. Moja večna zgodba ... Razmišljam, da je grda. Na njej v resnici ni nič lepega, pa vendar je lepa. Ja, lepa je. Mila. Njen nasmeh, njene roke, lasje ... O bog, kako je lepa ... ▣

Dih Pariza ... utripajoč temperament afriških otrok, ki se zaglanjajo po zakotnih ulicah nekje na pol poti med Parizom in ničemer. Tam, kjer zemljo prereže še ena vstopnica za podzemlje, preskakujem dvojne stopnice, da ne zamudim svojega vlaka v rdeče. Sedim zraven dekleta s pretemnimi rokami, ki jih poskuša skriti pod pleteno malho. Diši po drugačnem, njeni nohti so pogriženi do krvi. Opazi moj pogled. Skrije jih globlje med svoje preširoko krilo. Zaprem oči. Ujamem

S52KK

je klicni znak radioamaterja, katerega ime vam razkrijem kasneje.

DANICA HRNČIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ,
ARHIV MIROSLAVA KUŽNERJA

»Zelo poenostavljeno bi lahko rekli, da je radioamaterstvo ljubiteljsko, nepoklicno ukvarjanje z radiom oziroma radiotehniko. Toda radioamaterstvo je še mnogo več: aktivnost, gibanje, organizacija, izobraževanje, celo način življenja in tehničnega mišljenja skoraj treh milijonov ljudi obeh spolov, različnih starosti ter poklicev v praktično vseh državah sveta. Za nekatere je to nepoklicno ukvarjanje z radiotehniko, za druge je radioamaterstvo teorija in praksa vzpostavljanja amaterskih radijskih zvez. Oboji imajo po svoje prav, vendar pa glede na svetovni pomen radioamaterskega gibanja in njegovo organiziranost drži naslednje: radioamaterstvo v ožjem smislu pojmuje kot organizirano dejavnost, katere namen je izobraževanje, tehnično raziskovanje in vzpostavljanje amaterskih radijskih zvez med radioamaterji.

Radioamaterji morajo po mednarodnih predpisih opraviti ustrezen izpit, kar pomeni, da imajo določeno tehnično (elektronika in radiotehnika) in operatersko znanje (pravila in predpisi za amaterske radijske komunikacije). Radioamater ima mednarodno radioamatersko dovoljenje – licenco CEPT, v Sloveniji jo izdaja APEK-a (Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS).» je zapisano na spletni strani enega izmed radioamaterskih klubov v Sloveniji (<http://www.s52sk.com/radio.html>).

Dolga leta se z radioamaterstvom ljubiteljsko ukvarja **Miroslav Kužner**, katerega klicni znak je zapisan v naslovu. Zaposlen je v podjetju Talum Servis in inženiring in se je pred kratkim udeležil 12. evropskega prvenstva IARU (International Amateur Radio Union) v amaterskem radiogoniometriranju v Bolgariji. Bil je vodja ekipe mladinske reprezentance Slovenije, katere član je tudi njegov mlajši sin. Prosili smo ga, da nam pove kaj več o svojem hobiju.

Z radioamaterstvom se je začel ukvarjati že v osnovni šoli, v srednji šoli je naredil izpit za radioamaterja. Tudi služenje vojaškega roka je bilo povezano z „radijskimi zvezami“. V začetku ga je najbolj pritegnilo vzpostav-

Spomnim se, da se je soseda večkrat jezila, ko sem se „pogovarjal“ z drugimi radioamaterji, ker je imela moten signal na TV sprejemniku. Trdila je, da imam slabo radijsko opremo, a jaz še vedno trdim, da je imela soseda nekvaliteten televizor.«

V Sloveniji se radioamaterji združujejo v radioamaterska društva oziroma radioklube, ti pa so povezani v Zvezo radioamaterjev Slovenije, ki je od leta 1992 včlanjena v mednarodno radioamatersko zvezo IARU. Sam je član Radiokluba Ptujška Gora S59DPG s sedežem na Ptujski Gori 36. Na Janškem vrhu imajo tekmovalno postojanko, kjer vzpostavljajo radijske zveze po vsem svetu.

Več let se je uspešno udeleževal

ljanje zveze z radioamaterji z različnih koncev sveta in „zbiranje“ QSL kartic, ki so podobnega formata kot dopisnice in pomenijo fizično potrditev vzpostavljenih zvez.

»Nekoč smo radioamaterji sami izdelovali opremo, s pomočjo katere smo se lahko pogovarjali z drugimi radioamaterji, za kar je bilo potrebnega kar nekaj znanja o elektroniki. Tudi sam sem že v osnovni šoli izdelal radijski detektor. Danes pa se z izdelavo radijskih postaj ukvarjajo razna podjetja, zato sprejemnikov in oddajnikov ni več potrebno izdelovati doma.

različnih tekmovanj, se dodatno izobraževal in si pridobil naziv inštruktor oziroma predavatelj za izobraževanje mladih radioamaterjev. Vsako drugo leto organizira in vodi krožek radioamaterjev na Osnovni šoli Majšperk, ki se ga udeležuje do pet učencev. Zadnja leta med mladimi ni takšnega zanimanja za radioamaterstvo, kot je bilo pred 20 leti, a je svoje navdušenje prenesel na sinova, stara 18 in 12 let. Radioamaterji delajo tudi v okviru civilne zaščite. Velikokrat med prvimi priskočijo na pomoč pri zaščiti in reševanju človeških življenj ter materialnih dobrin,

»Več let se je uspešno udeleževal različnih tekmovanj, se dodatno izobraževal in si pridobil naziv inštruktor oziroma predavatelj za izobraževanje mladih radioamaterjev.«

ob elementarnih nesrečah in drugih nevarnostih, na primer ob izpadu sistemov telekomunikacij (telefon, GSM). Zavezuje jih ARON (Kodeks aktivnosti radioamaterjev ob nesrečah in nevarnostih), ki določa pravila vedenja in delovanja radioamaterjev ob nesrečah in nevarnostih, kot so elementarne nesreče (poplave, požari, plazovi, potresi, viharji ...), večje ekološke nesreče ali nevarnosti (onesnaževanje ali ogrožanje okolja), prometne in druge nesreče ter nevarnosti večjih razsežnosti. Tako kot radijske in TV postaje imamo tudi mi rezervirane določene pasove frekvenc, ki jih lahko uporabljamo.

Radioamaterskih zvrsti je veliko in večina starejših radioamater-

Amaterska radiogonometrija (ARG) ali kar „lov na lisico“ je določanje smeri radijskega oddajnika z uporabo radijskega sprejemnika. Tekmovalci se zberejo na nekem območju, pogosto v gozdu (površine 12 kilometrov), dobijo kompas, zemljevid (specialko), radiogonometer. V 140 minutah morajo najti 5 skritih oddajnikov, ki jih postavijo pred tekmo. Postavljeni radijski oddajniki oddajajo telegrafski signal (CW) v predpisanem časovnem zaporedju, tako da je signal med oddajniki mogoče ločiti in ugotoviti smer, iz katere prihaja signal. Cilj tekmovanja je v najkrajšem možnem času najti vse skrite oddajnike. Zmagovalec je tisti, ki odkrije največ oddajnikov v najkrajšem času. Vsekakor je po-

športni disciplini so tekmovanja klubska, državna, celinska in svetovna. Največje uspehe dosejajo tekmovalci iz Ukrajine, Slovaške in Rusije.

Zapisala sem, da se je pred kratkim vrnil z evropskega amaterskega prvenstva v Bolgariji.

»Po nekaj letih aktivnega delovanja na področju amaterskega radiogoniometriiranja sem prevzel vodenje slovenske mladinske reprezentance. Tako sem letos s štirimi deklety in dvema fantoma odpotoval na Evropsko mladinsko prvenstvo v Amaterskem Radiogoniometriiranju (ARG) Primorsko, Bolgarija. Zveza radioamaterjev Slovenije (ZRS) me je postavila pred zid. Potrebno je bilo izbrati ekipo, pridobiti finančna sredstva in

kot tekmovalca in kot vodja mladinske ekipe. Njegova varovanja sta „dobesedno pometla z konkurenco“: Marko Kužner in Ana Čufer sta postala balkanska prvaka v svoji kategoriji. Kot reprezentanca so osvojili kar pet zlatih kolajin in dve srebrni.

»Moram priznati, da v kategoriji M40, nisem bil tako uspešen kot sotekmovalci. Zasedel sem sedmo mesto. Menim, da za poraz ni opravičila, a z delom je potrebno nadaljevati in stremeti k uspehu. Septembra se bom udeležil evropskega prvenstva v Romuniji, kjer upam na boljšo uvrstitev.« je še dodal. Radioamaterstvo je torej res aktivnost, gibanje, organizacija, izobraževanje in način življenja, ki ga živi tudi Miroslav. In če sem že začela z klicnim

jev je začela s telegrafijo (CW), kjer se vzpostavi radijska zveza s pomočjo tipkanja Morsejevih znakov in telefonijo, ki je način vzpostavitve zveze s pomočjo govora. Rekord je 400 znakov na minuto. Radioamaterji imamo tudi svojo televizijo, ki se imenuje Amaterska TeleVizija (ATV), v zadnjem času pa v ospredje stopa predvsem doba digitalnih komunikacij. Packet radio (PR) se razvija od začetka devetdesetih, povezan je z računalnikom in oddaja digitalni signal.

Ena od zvrsti oziroma športno tekmovalnih disciplin v radioamaterstvu je radiogonometrija.

membna tudi dobra fizična kondicija tekmovalca. V pionirski in mladinski kategoriji tekmovalci iščejo 2, 3 ali 4 oddajnike in pretečejo od 7 do 8 kilometrov. V članski kategoriji tekmovalci iščejo 5 oddajnikov in pretečejo do 15 kilometrov.

Zanimivo prigodo je doživel mlajši sin na tekmovanju v okolici Postojne. Pri iskanju oddajnika – »lisice« je naletel na medveda. Seveda se je prestrašil in zbežal ter tako zaključil s tekmovanjem. Tekmovanja se med seboj razlikujejo po frekvenčnem območju oddajnika, temu primerni so tudi sprejemniki in antene. V tej

organizirati potovanje v Bolgarijo. Na prvenstvo smo potovali z vlakom, 1500 kilometrov in 32 ur v eno smer. Pričakovali smo kolajno, a smo se uvrstili tik pod vrh, uspešnejši so bili tekmovalci iz Ukrajine, Slovaške in Rusije.» je ob vrnitvi povedal in poln načrtov dodal: »Z ekipo, ki bo približno v enaki postavi kot letošnja, želimo naslednje leto doseči kolajno na evropskem mladinskem prvenstvu na Poljskem.«

Zelo nasmejan vrnil s 6. balkanskega ARG prvenstva, ki je potekalo med 15. in 17. julijem v Zenici. Prvenstva se je udeležil

znakom S52KK, je tudi prav, da pojasnim pomene določenih črk in števil. Vsak licencirani radioamater ima svoj klicni znak. Ta je sestavljen iz predpone, ki predstavlja državo. V primeru Slovenije je predpona S5, sledi pa pripona, ki predstavlja točno določeno osebo ali organizacijo oziroma radioklub. Pripona je pri radioamaterjih sestavljena iz ene številke (od 0 do 9) in ene, dveh ali treh črk (od A do Z).

Za konec pa še Miroslavovo povabilo: Pridružite se nam! Vidiš in slišiš ljudi z vsega sveta. Saj nas je samo tri milijone. □

»Tekmovanja se med seboj razlikujejo po frekvenčnem območju oddajnika, temu primerni so tudi sprejemniki in antene. V tej športni disciplini so tekmovanja klubska, državna, celinska in svetovna.«

Sezona 2010/11 končana

TONI PERNAT
FOTO: ARHIV NK ALUMINIJA

V dneh, ko prebirate ta prispevek, večina naših ekip že pridno trenira in se pripravlja na tekmovalno sezono 2011/12, prav pa je, da se spomnimo konca minule sezone in vas obvestimo o uvrstitvah naših selekcij.

Člansko moštvo je – to gotovo že veste – na koncu prvenstva v 2. slovenski nogometni ligi (SNL) osvojilo prvo mesto in torej za seboj pustilo vso zelo močno drugoligaško konkurenco. S tem so si fantje priborili možnost napredovanja v 1. SNL. Vsi v klubu – fantje, ki svoje delo opravljajo na igrišču, mi, ki skrbimo za organizacijo, logistiko in operativno delo, ter celotna uprava oziroma vodstvo kluba – smo si napredovanja želeli in tega nismo skrivali. Po soočenju argumentov, tehtnih razmislekov, sestankih s sponzorji in vodstvom lokalne skupnosti (beri občine) je upravni odbor sprejel soglasno odločitev, da v tem trenutku ne izpolnjujemo pogojev za tekmovanje v višjem kakovostnem razredu, saj bi to ogrozilo delovanje kluba, v katerem skrbimo za športno vzgojo otrok in mladostnikov, katerih število se vedno giblje med 200 in 250, kar pa bi lahko pomenilo izni-

čenje dela številnih trenerjev in funkcionarjev kluba številnih generacij. Še več, lahko bi pomenilo konec našega osnovnega poslanstva, ki pa je in bo nuditi otrokom in mladostnikom organizirano, strokovno vodeno, predvsem pa varno preživetje prostega časa in športnega udejstvovanja, obenem pa jih iztrgati pastem ulice. Na temo našega vstopa ali nevstopa v 1. SNL je bilo prelitega že veliko črnila v številnih medijih in vsak si ima pravico o tem ustvariti svoje mnenje, lahko pa danes zapišem, da smo se odločili *pravilno* in da za to odločitev stojimo vsi z igralci na čelu.

Mladinci in kadeti že vrsto let tekmujejo v 1. slovenski kadetski (SKL) in mladinski ligi (SML). Njihove uvrstitve so vedno nekje v sredini lestvic. Če se primerjamo z velikimi mestnimi centri, kjer sta številčnost in posledično tudi kakovost večji, smo lahko s storjenim v minulih letih in tudi v zadnji sezoni več kot zadovoljni. Mladinci so po tridesetih odigranih krogih zasedli končno 10. mesto, kadeti so bili na koncu 11., na skupni lestvici 1. SKL/SML pa je to pomenilo uvrstitev na 12. mesto, kar pa je, ob upo-

števanju zmožnosti in igrskega kadra, v skladu s pričakovanji trenerja kadetov Silva Berka in trenerja mladincev Primoža Goršeta. Mladinska selekcija sodeluje tudi v pokalnem tekmovanju MNZ Ptuj. Tu so suvereno zmagali in se uvrstili v nadaljevanje pokalnega tekmovanja v okviru NZS, napredovali do slovenskega četrtfinala, potem pa morali priznati premoč ekipi Mure, ki je v slovenskem mladinskem pokalu tudi zmagala – tako kot mi v tekmovalni sezoni 2008/09.

Starejši dečki (U-14) so prav tako člani elitne 1. lige starejših dečkov. Minulo sezono so končali na 7. mestu, kar je vsekakor lep uspeh. Trener Borut Kolar je zelo dobro opravil svoje delo, seveda pa gredo glavne zasluge mladim fantom, ki ob vseh šolskih in zunajšolskih obveznostih še petkrat tedensko pridno trenirajo, ob vikendih pa igrajo tekme. Ta starostna skupina pomeni prelomnico oziroma preskok v športni karieri. Naš klub vedno poskrbi, da imamo v tej starostni skupini dve tekmovalni selekciji. Ena nastopa v že omenjeni 1. ligi, druga pa v okviru tekmovanja MNZ Ptuj. Tako damo možnost za uveljavitev in napredek prav vsem, od njih pa je odvisno, kdo to izkoristi in kdo ne. Prva kadetska liga, v katero napreduje igralec U-14, je namreč samo ena in tu sta kakovost tekmovanj in konkurenca zelo visoki.

Mlajši dečki (U-12), starejši cicibani (U-10) in mlajši cicibani (U-8) tekmujejo v okviru ligaških tekmovanj pod okriljem MNZ Ptuj. Lestvica se vodi samo za mlajše dečke, ki so po končani sezoni osvojili 2. mesto. Gorazd

Černila, trener in športni pedagog, ki vodi to selekcijo, ima prav tako odgovorno nalogo. Poleg učenja in treniranja nogometnih veščin mora igralec še fizično pripravljati za igranje na velikih igriščih, kamor prehajajo ob prestopu v starejšo selekcijo. Zakaj to omenjam? Zato, ker mlade selekcije igrajo ali po širini igrišča, kar velja za mlajše in starejše cicibane, ali med obema 16-metrskima prostoroma, kar velja za mlajše dečke. Prehod na »običajno« igrišče je za nekatere težji, za druge lažji zalogaj, zato je fizična pripravljenost igralcev zelo pomembna.

Uspešnost mlajših in starejših cicibanov se ne evidentira, imajo pa klasičen ligaški sistem, torej tekme na domačem igrišču in v gosteh, na koncu tekmovanja pa vsi prejmejo priložnostne medalje za sodelovanje.

Nekaj trenerjev sem že imenoval, preostali, katerih zasluge za uspehe niso nič manjše, pa so: Beno Repič (tudi vodja NŠ), Dejan Žolek, Sašo Gajser, Boštjan Pek, Samo Gajser in Vladimir Ripak, za dobre vratarje pri NK Aluminij pa skrbi trener Nenad Šešo.

Ob koncu naj omenim, da smo po končanih prvenstvenih tekmah, torej pred odhodom igralcev na odmor, za vse pripravili družabna srečanja (piknik), se z njimi poveseleli in si obljubili ponovno snidenje na začetku priprav.

Medtem ko so bili igralci in trenerji na dopustih, smo v našem športnem parku gostili (in še gostimo) tuje ekipe, ki so si za svoje pripravljalne baze izbrale naše odlično pripravljene športne objekte. Več o tem pa v naslednji številki. □

Obiski

FOTO: DARKO FERLINC

UPOKOJITVE

Vsakega bomo na svoj način pogrešali

SODELAVCI TALUM INŠTITUTA

Dušan Dragar in Milan Mešl

Letos smo v Talumu Inštitutu v pokoj pospremili kar tri naše sodelavce.

Julija se je upokojil **Peter Bombek**. V podjetju se je zaposlil 1. februarja 1978. Delal je na področju kontrole vseh končnih proizvodov. Kot vodja Končne kontrole je oblikoval postopke kontroliranja proizvodov, sodeloval pri reševanju reklamacij in zmanjšanju neskladnih proizvodov. Skrbel je za raziskave fizikalnih in mehanskih lastnosti aluminija in aluminijevih zlitin. Zadnja leta je deloval na področju okolja s pripravo raznih poročil na področju ravnanja z

odpadki za zunanje odjemalce in izvajal usposabljanje s področja ravnanja s kemikalijami.

Vedno je rad zahajal v planine in gore ter osvojil znane vrhove. Navduševal nas je s fotografijami slovenskih planin in gora. S fotografiranjem je zabeležil tudi številne dogodke v naši enoti in podjetju, za kar se mu zahvaljujemo.

Želimo mu, da v krogu svoje družine še naprej ostane tako aktiven, delaven in skrben.

Dušan Dragar in Milan Mešl sta dolgih 35 in 36 let delala v izmeni na spektroskopiji ali po

Peter Bombek

domače kvantometru. Instrumenti so se menjavali s sodobnejšimi, kar je zahtevalo vedno novo usposabljanje in prilagajanje. Kot spektroskopska analitika sta skrbela za analize vzorcev aluminija in aluminijevih zlitin v vseh proizvodnih enotah.

Milan kot velik šaljivec je takole opisal njuni zgodbi: »Skupaj sva služila vojaški rok, skupaj sva se zaposlila v Tovarni aluminija in glinice, nato v Talumu in sedaj v Talumu Inštitutu ter skupaj opravljala dela spektroskopskega analitika. Skupaj sva se lanskega decembra 'zaposlila' na Zavodu za zaposlovanje, skupaj sva se

odločila in junija pripravila poslovilno zabavo. Samo Matilda naj ne pride po oba hkrati.»

Želimo vama, da skrbita za svoje zdravje, saj sta si zgradila hiši, kjer je vedno treba kaj postoriti.

Vsakega posebej bomo na svoj način pogrešali: Petra z njegovo delavnostjo in neomajno voljo, Milana in njegov gromki smeh pa Dušana in njegove šale, odlika vseh treh pa je bilo tudi samostojno reševanje problemov. Vsem trem še enkrat hvala. □

Uživaj v svojih hobijih

SODELAVCI IZ TALUM ALUMINIJA

Milan Nemec

V pokoj odhaja naš dolgoletni sodelavec **Milan Nemec**. Njegova delovna pot se je začela 29. januarja 1980 v TGA, predhodniku Taluma, v Elektrolizi A, kjer se je zaposlil kot posluževalec elektroliznih celic. Lahko bi rekli, da spada v »stara gardo«
elektrolizerjev. Delo v Elektrolizi A je opravljal vse do začetka leta 1989, ko je bil zaradi zdravstvenih težav premeščen v sestavljalnico anodnih kompletov, kjer je opravljal naloge voznika anod. Tudi v tem okolju je delo opravljal odgovorno in s poudarjenim čutom za kolektiv. Septembra 2008 je bil zaradi nenadne bolezni prisiljen ostati doma. To obdobje, ko je veliko moči in energije vložil v izboljšanje zdravstvenega stanja, končuje z odhodom v pokoj v začetku avgusta 2011.

Milan ni iskal prepoznavnosti zunaj svojega delovnega okolja, v obratu pa smo ga poznali predvsem po kritičnem odnosu do okolja in razmer, nikoli pa ni bil nesramen v odnosu do ljudi, s katerimi je delal. Znan je bil tudi po tem, da je izredno hitro vzpostavil stik z novimi sodelavci, in če je priložnost nanesla, jim je na hitro »prodal«
kakšno šalo ali tudi »ribiško«. Njegova priljubljenost med sodelavci se je kazala tudi v tem, da so ga med odsotnostjo redno vabili na piknike, ki se je jih z veseljem udeležil in tako popestril srečanje.

Ob odhodu v pokoj ti želimo, da uživaš v svojih hobijih, torej v ribolovu in vzgoji vinske trte, ter da skrbiš za svoje zdravje.

Vse najboljše ti želimo sodelavci iz Taluma Aluminija, d. o. o. □

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage mame, žene in babice

Eme Zadravec

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem, sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter izrekli sožalje.

Žalujoci: njeni najdražji

KRIŽANKA

SLOVARČEK: AMIATA – italijanska gora v italijanski Toskani, SAMPAN – majhna kitajska ladjica z bambusovo streho, KEŠER – mreža za lovljenje žuželk, LAUN – tanko laneno ali bombažno blago za perilo, EBNER – avstrijski filozof (Ferdinand), ARDI – hominid, ki je živel pred 4,4 mil. let v Etiopiji.

	SESTAVIL: JANKO SEGULA	ČASNIK, ČASOPIS, MODNI LIST	VULKANSKA GORA V ITALIJANSKI TOSKANI (1734 m)	TROBILO, KORNET	TALUM	MAJHNA KITAJSKA LADJICA Z BAMBU- SOVO STREHO	ANT- ARKTIČNI RAK, SVETLEČA KOZICA	2. IN 1. SAMO- GLASNIK	MODRA MSEL (TIT MAKCIJ PLAVI)				
	RAŽENJ				SMEŠNA ODRSKA IGRICA				↓				
	SLAVKO OSTERC				SLANO JEZERO V KAZAH- STANU								
					VREČICA ZAPRTO- TROSNIC								
	NATRIJ			ZENSKA, KI NESTRO- KOVNO DELA SPLAVE				OSMUJ	↓		KRAJ PRI KRANJU	EDEN OD ARGO- NAVTOV V GRŠKI MITOLOGIJI	
	GORATA GRŠKA POKRAJINA			KRŠČANSKI DEMON			MREŽA ZA LOVLJENJE ŽUŽELK	MOZOLJ- AVOST					
	SUROVINA ZA PLATNO				VRSTA BOMBAŽNE TKANINE								
	SILICIJ	AMERIŠKI IGRALEC (TAMIROFF)	KATJA FAŠINK		KATOLIŠKI RED	SLOVENSKA BALETNA PLESALKA (MARIŠA)				4. IN 16. CRKA ABECEDE			
			VAŽNO ŽIVILO			AŠKERČEVA PESEM				ANICA ČERNEJ			
								TANKO LANENO ALI BOMBAŽNO BLAGO ZA PERILO					
	IVO SVETINA			NOGOMETNI KLUB				ORIS, OSNUTEK, NACRT					
	MOLK			LEWIS HAMILTON				DEL VOZA					
	ALUMINIJ	PAVLA PRI ITALIJANIH	HENRIK IBSEN			ATENSKO ŠPORTNO DRUŠTVO							
	PRIMOŽ EKART		AVSTRISKI FILOZOF (FERDLI NAND)			BAT, TOLKAČ					↓	PLOŠČINSKA MERA V ANGLIJI IN SEVERNI AMERIKI	ZGORNJA OKONČNA ČLOVEKA
	KIM BASINGER			ŠOLSKA KOŠAR- KARSKA LIGA				UROŠ GRANC					
								PRIPADNIK GERMAN- SKEGA PLEMENA SVEAROV					
								VODJA PREVZEMNE KONTROLE V TALUM-u (PRIMOŽ)					
	ANGLEŠKI REŽISER (SIR DAVID)							SIMON AMMANN					
	HOMINID, KI JE ŽIVEL PRED 4,4 MIL. LET V ETIOPIJI					GLAVNO MESTO TURČIJE							

Strokovnost in znanje

projektiramo, gradimo in vzdržujemo

TALUM Servis in Inženiring d. o. o. je eno od podjetij skupine TALUM. Dejavnost našega podjetja je servisiranje proizvodne opreme in inženiring na področju bazične industrije. Z omenjeno dejavnostjo se ukvarjamo že od leta 1954. Razpolagamo z visoko usposobljenim kadrom z vseh področij tehnike, zato so naše rešitve kvalitetne, celovite in konkurenčne.

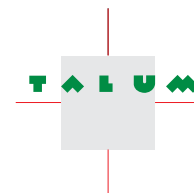
Najnovejši referenci s področja inženiringa sta:

- > sončne elektrarne moči 999 kWp
- > robotska celica za litje aluminijastih ulitkov

Storitve

- > Inženiring
- > Strojno vzdrževanje
- > Orodjarna
- > Servisno vzdrževanje
- > Energetika in elektro vzdrževanje
- > Gradbeno vzdrževanje
- > Promet

Lahkota prihodnosti

TALUM SERVIS IN INŽENIRING d. o. o., Kidričevo

Tovarniška cesta 10
SI - 2325 Kidričevo
Tel: + 386 (0)2 7995 701, Fax + 386 (0)2 7995 702,
E-pošta: servis.inzeniring@talum.si, www.talum.si

Direktor

mag. Mihael Hameršak
Tel: + 386 (0)2 7995 700
E-pošta: mihael.hamersak@talum.si

Vodja Komerciale

Milan Krušič
Tel: + 386 (0)2 7995 705
E-pošta: milan.krusic@talum.si